

Sosyal Ağların Sürdürülebilirliğinin Geliştirilmesi

Prof. Dr. Metin Toprak

İstanbul Üniversitesi

Covid-19 salgını, günümüz kent yaşamında sivil toplumun etkili örgütlenme ve dayanışma gereğinin çeşitli boyutlarını öne çıkarmıştır. Merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin yanı sıra, STK'lar, özel kesim kuruluşları ve uluslararası resmi ve gönüllü kuruluşlar da afet ve acil durumlarda görev almaktadırlar. Bu durum, bir yandan afet ve acil durumlara müdahalede bulunan kuruluşların yasal ve kurumsal yapı ve kapasitelerini geliştirmelerini, diğer yandan koordinasyon ve işbirliği içinde faaliyette bulunmalarını gerekli kılmaktadır. Bu projede, afet ve acil durumlara müdahalede sivil toplum kapasitesini geliştirmeyi hedefleyen ve AFAD ve belediye odaklı ve çözüm ortaklığını esas alan iki model geliştirilmiştir. Modellerin geliştirilmesinde sosyal girişim yaklaşımının ana unsurları çözüm ortaklığı formatında dahil edilmiştir. Modellerin geliştirilmesinde, Arkaplan çalışmaları olarak; hemşeri STK'ları üyelerine yönelik alan araştırması ve yüzyüze derinlemesine mülakatlar yapılmış, STK'ların internet siteleri incelenmiş, sivil toplum örgütlenmesine ilişkin yasal mevzuat ve kurumsal yapı değerlendirilmiş ve ulusal ve uluslararası iyi örnekler incelenmiştir. Ayrıca, ulusal, uluslararası başarılı sosyal girişim ve STK örnekleri incelenmiştir. Arkaplan çalışmaları, hemşeri STK'larının, kentsel entegrasyon ve acil durum müdahaleleri bakımından önemli bir potansiyel taşıdıklarını göstermiştir. Ancak söz konusu potansiyelin kapasiteye dönüştürülmesinin, önerilen her iki modelin birbirini destekleyecek şekilde kurgulanmasına ve işletilmesine bağlı olduğu söylenebilir. Geliştirilen modeller, bir çalıştayda hemşeri STK'larına sunuldu ve gelen görüşler dikkate alınarak modellerde değişiklikler yapıldı. Geliştirilen modeller, "Kentsel Entegrasyon, Nesiller Arası Kültür Aktarımı ve Afet ve Acil Durumlar için Hemşeri STK'ları Kapasitesinin Geliştirilmesi" ana fikrine dayanmaktadır. Afet ve acil durumlara sivil toplumun aktif katılım kapasitesini geliştirmeyi amaçlayan AFAD modeli ana odaktır; bunu destekleyici olarak toplumsal uyum ve kentsel entegrasyonu geliştirmeyi hedefleyen bir Belediye modeli geliştirilmiştir. Her iki model yerel ve ulusal düzeyde normal şartlarda ve olağanüstü şartlarda birbirini destekleyici işlev görecektir. Mevzuat değerlendirmesinden, her iki modelin etkin çalışması için Cumhurbaşkanlığı kararnamesi düzeyinde bir düzenlemenin yeterli olduğu kanaatine varılmıştır.

Anahtar sözcükler: hemşehri STK'ları, İstanbul hemşehrileri, İstanbul sosyal girişim, AFAD sosyal girişim modeli, BELEDİYE sosyal girişim modeli